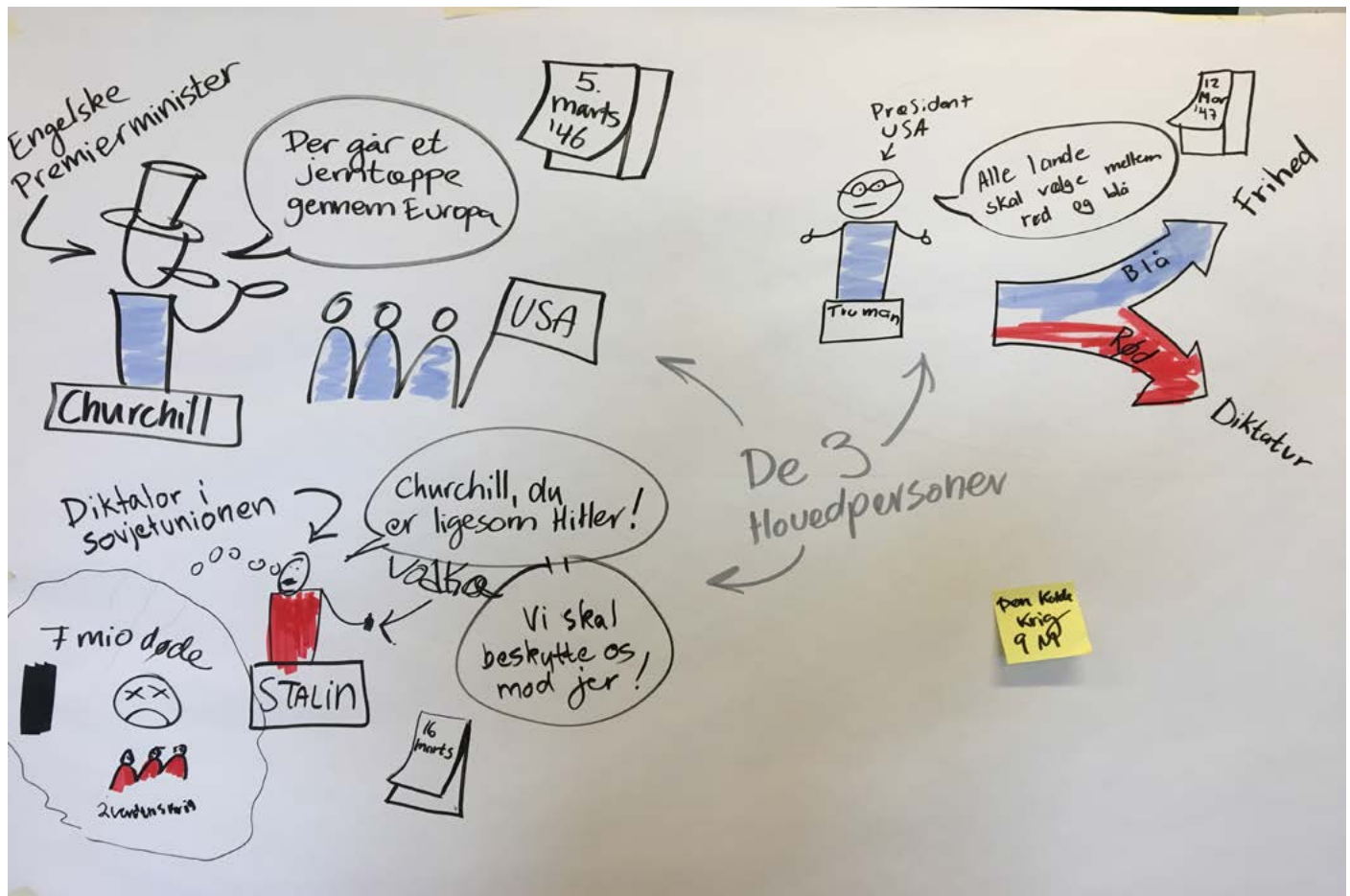

Den kolde Krig som grafisk facilitering i 9.M

af historielærer på Sindal Skole og pædagogisk konsulent på CFU i Hjørring, Lars A. Haakon-
sen.

Churchill, Stalin og Truman vagt til live – Den kolde Krig er i gang

Som historielærer er ét af de vanskeligste temaer at undervise i Den kolde Krig. Den handler om en krig, der aldrig kom, en mur nede i Berlin som for længst var væk, inden eleverne blev født og nogle fjender som, for størstedelens vedkommende, nu er vores allierede i såvel NATO og EU. Læg dertil, at der i modsætning til fx 2. verdenskrig ikke er nogen film, som "Hvidstensgruppen" eller "Flammen og Citronen". Alt i alt kan Den kolde Krig virke mere end almindelig diffus, men kan man mon tegne den?

Lad det være sagt med det samme. Mine evner inden for tegningens kunst er ikke store. Et par skæve og ikke kønne tændstikmænd opsummerer vist mine evner! Men selvom tegneevnerne altid har været mindre end små, så har jeg ofte forsøgt at tegne modeller på tavlen, fx af det økonomiske kredsløb eller koncentriske cirkler, der viser, hvordan begivenheder langt borte kan have indflydelse på lokalområdet og det enkelte menneske. Dette har, trods fraværende æstetik, givet eleverne en vis forståelse for faglige begreber. Kunne

disse erfaringer mon bruges i forhold til undervisning omkring Den kolde Krig – kunne man mon lige frem tegne den?

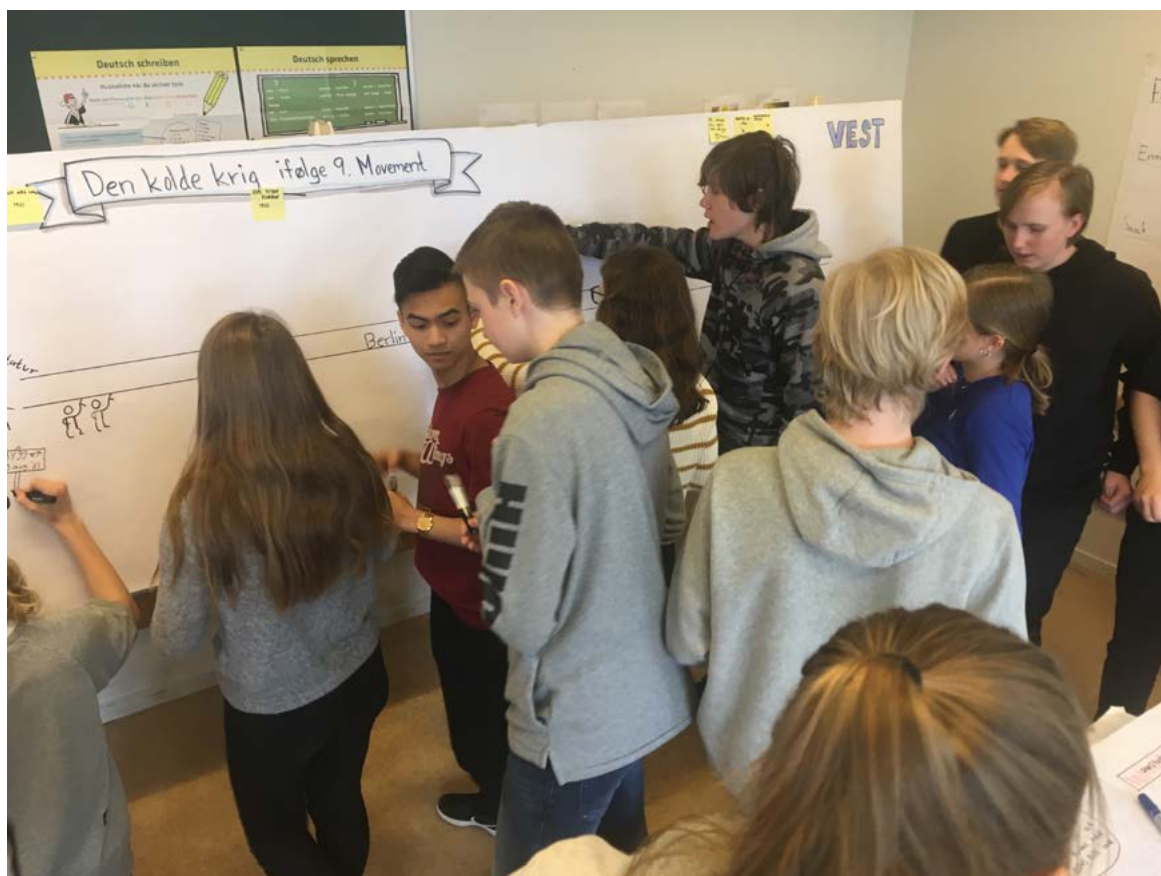
Jeg kendte en grafisk facilitator, Jakob Storm Bruun, fra tidligere projekter. Mit kendskab til grafisk facilitering var beskedent, men under vores samtaler om et projekt i 9. klasse på Sindal Skole havde Jakob bl.a. fortalt, at:

Grafisk facilitering i undervisningen får eleverne til at behandle læringsstoffet med flere områder af hjernen - auditivt, visuelt, motorisk, kognitivt og verbalt. Først læser eller hører eleverne læringsstoffet, hvorefter de omformer det med deres fantasi til billeder og gennem samtale i gruppen skabes en visuel fortælling, som tegnes på papiret. Billederne kombineres med stikord på tegningen, så der ikke er tvivl om det, de betyder. Efterfølgende præsenterer eleverne mundtligt deres visualiseringer for de andre elever (Jakob Storm Bruun).

Ud fra dette, og efter lidt planlægning, stod Jakob og jeg ansigt til ansigt med min 9. klasse. Foran os var fire undervisningstimer og en kold krig. Dagens læringsmål var at give eleverne en bedre forståelse af, hvordan begivenhederne under Den kolde Krig hang sammen. Desuden var målet også at give eleverne et kronologisk overblik over perioden - og mindst lige så vigtigt, at få dem til at forstå, hvordan disse begivenheder langt væk fik betydning for den enkelte borger i Danmark under Den kolde Krig.

Efter præsentation af dagens program, lidt teori om grafisk facilitering og opvarmingsøvelser på A3-papir var tiden kommet til den første fællesopgave. I historieundervisning havde eleverne bl.a. arbejdet med Winston Churchills ”Jerntæppetale”, Stalins respons på denne, samt den amerikanske præsident Trumans doktrin om, at alle nationer måtte vælge mellem de forskellige måder at leve på.

I fællesskab talte vi om, hvordan dette kun-

Mere end én gruppe var i gang på samme tid. Den kolde Krig tager form.

ne tegnes. Herefter blev tre elever valgt til at tegne det, som klassen havde besluttet. Resultatet ses her ved siden af.

Herefter var klassens elever klar til at blive delt i mindre grupper. I grupperne blev forskellige emner af Den kolde Krig behandlet – heriblandt Rumkapløbet og Berlinmurens opførelse og fald. Spørgsmålet var nu, hvordan man illustrerede de vigtigste pointer i emnet, så det gav mening for resten af klassen? Dette arbejdede eleverne meget koncentreret med. Det var en sand fornøjelse at høre eleverne bruge de faglige begreber i deres argumentation for, hvordan deres grafiske produkt skulle se ud. Netop disse refleksioner synes jeg ellers kan være svære for eleverne at sætte ord på. Her havde Jakob en god forklaring på ud fra et grafisk faciliterings- synspunkt; " Tegningerne giver eleverne nogle visuelle symboler at hænge stoffet op på, og når symbolerne er på samme tegning, er man bedre i stand til at se den store sammenhæng. Samtidigt har tegningerne også let ved at fremkalde følelser. Måske fordi de er smukke, skræmmende, kærlige eller - som de oftest er - skæve og sjove. Det er jo på grund af følelserne, at viden lagres i hukommelsen, og netop fordi tegningerne ikke nødvendigvis skal være flotte, kan alle være med." (Jakob Storm Bruun).

Efter grupperne havde færdiggjort deres udkast til, hvordan deres emne skulle anskueliggøres, blev dette præsenteret for resten af klassen, som gav respons på både det historiefaglige og den grafiske facilitering. Denne respons blev brugt til at lave forbedringer af det endelige produkt – en mere end tre meter lang plade, hvorpå der var monteret papir, så pladen kan bruges igen og igen til nye grafiske faciliteringer.

Inden den endelige tegning var det vigtigt, at det kronologiske overblik blev skabt. Derfor skulle eleverne være enige om, hvor de forskellige emner skulle tegnes. Et af historiefag-

gets faglige mål er, at: "eleverne på baggrund af et kronologisk overblik kan forklare, hvorledes samfund har udviklet sig under forskellige forudsætninger." Til dette var pladen helt perfekt. Berlin-muren blev brugt som en tidslinje, hvorfra eleverne bl.a. fik en forståelse for, hvordan begivenheder i den store verden, fx Cuba-krisen, havde betydning for en dansk hverdag – noget som ellers kan være vanskeligt at anskueliggøre. Netop dette felt havde også været mit læringsmål.

Alle var mere end tilfredse med det færdige resultat, og ikke mindst elevernes ejerskab til projektet overraskende mig. Det kom også bag på mig, hvor motiverede eleverne var under hele forløbet. Pauser, som ellers altid var i høj kurs hos 9.M., blev for mange af elevernes vedkommende brugt på finjusteringer af tegningen og samtaler om det historiske indhold. Alt i alt blev grafisk facilitering en succes og en anderledes måde at arbejde på – ikke mindst i forhold til de kulturteknikker, som eleverne skal præsenteres for og kan bruge i forbindelse med afgangsprøven.

Skæbnen ville, at 9.M. trak historie som én af deres afgangsprøver i sommers. Her valgte fem ud af klassens otte grupper at benytte grafisk facilitering som deres produkt til understøttelse af deres problemstilling. Disse eksaminationer gik langt bedre end forventet, og de faglige pointer blev fint præsenteret.

Jeg synes grafisk facilitering har givet eleverne et nyt sprog. De historiefaglige begreber bliver knap "så farlige" at bruge og der er plads til at lave fejl – både grafisk, men også i forhold til erkendelser. "Nåå, det er sådan det hænger sammen" blev en af mine elevers yndlingssætninger, så det er på ingen måde sidste gang mine elever udsættes for grafisk facilitering i historiefaget.